

jakob reyvaert

**jurist
en humanist
uit de
zestiende eeuw**

Onder de Brugse humanisten uit de zestiende eeuw neemt Jakob Reyvaert of Jacobus Raevardus ondanks zijn vroegtijdige dood een vooraanstaande plaats in. Hij werd omstreeks 1534 geboren te Lissewege, kreeg zijn eerste lessen in Grieks en Latijn bij Geldrius te Brugge, en was van 1549 tot 1559 ingeschreven te Leuven aan het Collegium Trilingue. Hij studeerde er wijsbegeerte en rechten toen Joannes Reynders president was en de humanisten Mudaeus en Hopperus, beschouwd als vernieuwers der rechtswetenschap, er doceerden. Het humanisme had inmiddels ook aan andere universiteiten verdedigers gevonden, inzonderheid te Orléans waar Reyvaert in 1554 zijn studies ging voortzetten. Hij behaalde er de licentiaatstitel, maar reeds in 1555 was hij door oorlogsomstandigheden genoodzaakt naar Vlaanderen terug te keren. Van 1558 tot 1564 bekleedde hij verscheidene openbare ambten te Brugge.

Omstreeks dezelfde tijd bloeide in deze stad een groep humanisten met als begunstigers Marcus en Guido Laurin. Op hun aandringen kwam Hubertus Goltzius naar Brugge waar hij, na een lange reis door Europa, een atelier inrichtte voor boekdrukkunst en graveerkunst. Adolf van Meetkerke, de latere diplomaat in dienst van Willem van Oranje, en Jakob Reyvaert hielpen in dit atelier als corrector en lieten er vanzelfsprekend ook hun eigen werken drukken. Van Reyvaert verschenen evenwel ook boeken bij Christoffel Plantijn te Antwerpen. Zijn verzameld werk werd gedrukt in 1622 te Frankfurt en in 1623 te Lyon. Jakob Reyvaert heeft zijn werk grotendeels tijdens zijn Brugse jaren geschreven. Achtereenvolgens verschenen van zijn hand: *De Praejudiciis* (1559), *Tribonianus* (1561), *Ad legem Scriboniam* (1561).

In schitterend Latijn zoekt Raevardus verschillende begrippen en instellingen van het Romeins Recht in hun oorspronkelijke belichting te plaatsen. Niet altijd beschikt hij over voldoende bronnen om tot een oplossing

te komen; niet altijd ook heeft de wetenschappelijke bekommring voorrang op de humanistische taalzorg.

Prof. Dr. G. Van Dievoet, die o. m. de biografie van Jakob Reyvaert bijgewerkt heeft, beschouwt '*Ad Leges XII tabularum*' (1563) als een merkwaardig boek waarin gebrekkige lezingen van bedoelde oude wetten hersteld worden. Toch blijven het de tekstkritische opstellen, verzameld onder de titel '*Variorum*' (1564), die Reyvaerts meesterwerk uitmaken, en die tevens de studie van het antieke recht in onze gewesten op een hoog peil hebben gebracht. (*Politica*, 1958, nr. 4).

Door de boeken die hij te Brugge schreef werd Jakob Reyvaert bekend. Omstreeks deze tijd werd te Douai de universiteit gesticht: een katholiek centrum in Frans milieu, aanvankelijk tegengewerkt door Leuven maar opgericht met de steun van de Kerk, de Vorst en het stadsbestuur van Douai. In 1565 werd de leerstoel van Romeins Recht door de magistraat van Douai aangeboden aan Raevardus, die het ambt aanvaardde en door het stadsbestuur plechtig werd ontvangen. Wij weten dat zijn wedde 250 gulden bedroeg, lager dan die van een gewoon hoogleraar, hoger evenwel dan die van een buitengewoon hoogleraar. Prof. Van Dievoet verklaart dit enerzijds door Reyvaerts vele leergangen, anderzijds door het ontbreken van de doctorstitel. In de loop van het academisch jaar 1565 werd Raevardus tot rector van de universiteit verkozen. Maar na korte tijd nam hij ontslag om gezondheidsredenen. Hij keerde terug naar Brugge en overleed er op 1 juni 1568. Vermoedelijk werd hij begraven te Lissewege.

Volgens de Brugse dichter Ianus Lernutius, die tot de vrienden van Raevardus behoorde, werd mét Reyvaert ook de '*Iustitia*' uit Vlaanderen weggerukt, en zingend in gepolijste Latijnse verzen weet hij ook dat de onsterfelijke godin tranen plengt omdat hier, bij Raevardus' verscheiden, het Romeins Recht werd uitgewist.

LUCIEN DENDOOVEN